

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Smernica vedúceho Úradu vlády Slovenskej republiky č. 17/2019 zo dňa 27. septembra 2019 o vybavovaní oznámení o protispoločenskej činnosti na Úrade vlády Slovenskej republiky

Na zabezpečenie jednotného postupu organizačných útvarov Úradu vlády Slovenskej republiky (ďalej len „úrad vlády“) pri vybavovaní oznámení súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti v súlade s § 10 ods. 8 zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) vydávam túto smernicu:

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

(1) Táto smernica upravuje postup organizačných útvarov úradu vlády pri vybavovaní oznámení o protispoločenskej činnosti (ďalej len „oznámenie“) vrátane korupcie a podozrení z korupcie, podrobnosti o oprávneniach zodpovednej osoby pri preverovaní týchto oznámení, o spracúvaní osobných údajov a o zachovaní mlčanlivosti v rámci vybavovania oznámení doručených zamestnávateľovi.

(2) Účelom tejto smernice je zabezpečiť podmienky poskytovania ochrany osobám v pracovnoprávnom vzťahu v súvislosti s oznamovaním kriminality, korupcie alebo inej protispoločenskej činnosti (ďalej len „protispoločenská činnosť“) a upraviť práva a povinnosti osôb pri oznamovaní protispoločenskej činnosti.

(3) Fyzická osoba, ktorá je v pracovnoprávnom vzťahu s úradom vlády, dbá na to, aby v jej konaní pri výkone pracovných činností na úrade vlády neboli znaky korupčného správania a inej protispoločenskej činnosti a aby sa jej konanie tak ani nejavilo.

(4) Dohľad nad dodržiavaním protikorupčných noriem a pravidiel a nad efektívnosťou zavedených nápravných opatrení vykonáva generálny riaditeľ sekcie prevencie korupcie a krízového manažmentu (ďalej len „osoba vykonávajúca dohľad“).

Čl. 2

Základné pojmy

Na účely tejto smernice sa rozumie:

- a) chráneným oznamovateľom osoba, ktorá podľa zákona urobila kvalifikované oznámenie, o čom jej prokurátor alebo orgán, ktorý je príslušný na konanie o správnom delikte, doručí písomné oznámenie o poskytnutí ochrany,
- b) zamestnávateľom úrad vlády,

- c) zodpovednou osobou, ktorá plní úlohy zamestnávateľa podľa § 10 ods. 4 až 7 a podľa § 11 zákona útvár, v pôsobnosti ktorého je prevencia korupcie;¹⁾ zodpovedná osoba je viazaná len pokynmi vedúceho úradu vlády,
- d) preverovanou osobou osoba alebo organizačný útvar zamestnávateľa, ktorých konanie, resp. nekonanie je predmetom oznámenia,
- e) odvetnou činnosťou akékoľvek priame alebo nepriame konanie alebo opomenutie, ku ktorému dochádza v pracovnom kontexte, je vyvolané interným alebo externým oznámením alebo zverejnením informácií o protispoločenskej činnosti a oznamovateľovi spôsobuje alebo môže spôsobiť neopodstatnenú ujmu; výsledkom odvetnej činnosti je aj odvetné opatrenie podľa čl. 5.

Čl. 3

Podávanie oznámení

(1) Oznámenie možno podať v písomnej forme na adresu zodpovednej osoby alebo v elektronickej forme na adresu oznamovatel@vlada.gov.sk. Oznámenie musí byť čitateľné, formálne aj obsahovo zrozumiteľné a musí byť z neho zrejmé, na akú protispoločenskú činnosť poukazuje. Oznámenie možno podať aj ústne do zápisnice. Pri spisovaní zápisnice sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu.²⁾

(2) Oznamovanie protispoločenskej činnosti uskutočnené v dobrej viere a na základe opodstatnených dôvodov sa nepovažuje za porušenie zmluvnej povinnosti zachovávať mlčanlivosť ani za porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa osobitných predpisov³⁾, ak ide o povinnosť vyplývajúcu z výkonu zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie a nejde o povinnosť mlčanlivosti v súvislosti s ochranou utajovaných skutočností, poštového tajomstva, obchodného tajomstva, bankového tajomstva, telekomunikačného tajomstva alebo daňového tajomstva, ochranou dôverných štatistických údajov, nejde o povinnosť mlčanlivosti v súvislosti s poskytovaním a sprístupňovaním údajov zo zdravotnej dokumentácie, o povinnosť mlčanlivosti príslušníkov spravodajských služieb alebo o povinnosť mlčanlivosti pri poskytovaní právnych služieb. Rovnako sa oznámenie protispoločenskej činnosti uskutočnené v dobrej viere a na základe opodstatnených dôvodov nepovažuje ani za porušenie lojálnosti voči zamestnávateľovi a nevedie k strate dôvery medzi zamestnancom a zamestnávateľom.

(3) Podaním oznámenia podľa zákona nie je dotknutá povinnosť oznámenia trestného činu alebo prekazenia trestného činu podľa Trestného zákona.

Čl. 4

Prijímanie a evidencia oznámení

(1) Oznámenie sa podáva zodpovednej osobe. Ak je podané inému organizačnému útvaru úradu vlády, tento ho bezodkladne doručí zodpovednej osobe prostredníctvom správy registratúry.

¹⁾ Organizačný poriadok Úradu vlády Slovenskej republiky zo dňa 29. októbra 2018 v platnom znení.

²⁾ Zákon č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov.

³⁾ Napríklad § 10 ods. 2 zákona č. 124/1992 Zb. o Vojenskej polícii, § 11 ods. 2 písm. k) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení zákona č. 164/2008 Z. z.

- (2) Zodpovedná osoba je povinná oznámenie prijať.
- (3) Zodpovedná osoba eviduje oznámenia v evidencii oznámení oddelene od evidencie ostatných písomností. Evidenciu oznámení zodpovedná osoba vedie podľa § 11 zákona.

Čl. 5

Preverovanie oznámení

(1) Preverovanie oznámenia je činnosť, ktorou sa zisťuje skutočný stav veci a jeho súlad alebo rozpor so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo internými predpismi. Za preverenie oznámenia sa považuje aj postúpenie veci na vybavenie podľa Trestného poriadku alebo osobitných predpisov.

(2) Zodpovedná osoba posúdi na základe obsahu a ďalších znakov doručeného oznámenia, či ide o oznámenie o protispoločenskej činnosti, oznámenie o závažnej protispoločenskej činnosti alebo iné podanie a rozhodne o ďalšom postupe.

(3) Zodpovedná osoba je povinná preveriť každé oznámenie do 90 dní od jeho prijatia. Túto lehotu možno predĺžiť o ďalších 30 dní. Zodpovedná osoba o predĺžení lehoty písomne upovedomí oznamovateľa, pričom uvedie dôvod predĺženia.

(4) Oznámenia preverujú zamestnanci, ktorí sú zaradení do organizačného útvaru zodpovednej osoby a prizvané osoby na základe písomného poverenia zodpovednej osoby.

(5) Organizačné útvary úradu vlády sú na základe žiadosti zodpovednej osoby povinné poskytnúť potrebnú súčinnosť pri preverovaní oznámenia, pri prerokovaní výsledkov preverenia oznámenia a pri spísaní zápisnice z preverenia oznámenia.

(6) Osoba, ktorá preveruje oznámenie, je oprávnená:

- a) vstupovať do objektov, zariadení, dopravných prostriedkov a na pozemky vlastných alebo využívaných zamestnávateľom,
- b) vyžadovať od úradu vlády, od preverovanej osoby, prípadne od ďalších osôb, v stanovenej lehote predloženie originálov dokladov, záznamov dát na pamäťových médiách, ich výpisov, vyjadrení a ostatných informácií potrebných na preverenie oznámenia a na zabezpečenie dôkazov o prípadnej protispoločenskej činnosti a odoberať ich aj mimo priestorov zamestnávateľa preverovanej osoby,
- c) vyhotovovať kópie originálov dokladov, záznamov dát na pamäťových médiách, ich výpisov, vyjadrení a ostatných informácií potrebných na preverenie oznámenia a na zabezpečenie dôkazov o prípadnej protispoločenskej činnosti a nakladať s nimi,
- d) vyžadovať od preverovanej osoby a jej zamestnávateľa súčinnosť potrebnú na preverenie oznámenia.

(7) O preverení oznámenia sa vyhotoví zápisnica.

(8) Zodpovedná osoba písomne oboznámi oznamovateľa s výsledkom preverenia oznámenia do desiatich dní od skončenia preverenia oznámenia. Ak bolo preverenie oznámenia skončené postúpením veci na vybavenie podľa Trestného poriadku alebo osobitných predpisov, zodpovedná osoba si vyžiada výsledok vybavenia v rozsahu, ako to umožňuje osobitný predpis a do desiatich dní od doručenia tohto výsledku s ním oboznámi aj oznamovateľa.

(9) Na preverenie oznámenia, vyhotovenie zápisnice o preverení oznámenia a na oznámenie výsledku preverenia oznámenia sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu.²⁾

(10) Zodpovedná osoba informuje o výsledku preverenia oznámenia vedúceho úradu vlády zaslaním zápisnice o preverení oznámenia a súčasne požiada o informáciu o prijatých opatreniach.

(11) Oznámenie nesmie byť pridelené na preverenie osobe,

- a) proti ktorej oznámenie smeruje, ani osobe v jej riadiacej pôsobnosti,
- b) ktorá sa zúčastnila na činnosti, ktorá je predmetom oznámenia,
- c) o ktorej nepredpojatosti možno mať pochybnosti vzhľadom na jej vzťah k oznamovateľovi alebo k predmetu oznámenia.

(12) Ak oznámenie nemôže preveriť zodpovedná osoba z dôvodov uvedených v odseku 11, o príslušnosti na jeho preverenie a následné vybavenie rozhoduje vedúci úradu vlády.

(13) Ak sa obsah oznámenia alebo jeho časti týka iného zamestnávateľa než je úrad vlády, zodpovedná osoba postúpi kópiu tohto oznámenia štatutárnemu zástupcovi tohto iného zamestnávateľa na ďalšie konanie podľa zákona.

(14) Podanie oznámenia podľa zákona nesmie byť dôvodom na vyvodzovanie dôsledkov, ktoré by oznamovateľovi spôsobili akúkoľvek ujmu. Článok 6 sa uplatní primerane.

(15) Na preverenie oznámení o odvetnej činnosti a diskriminácii sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu.²⁾

Čl. 6

Odvetné opatrenie a odvetná činnosť

(1) Odvetné opatrenie alebo odvetná činnosť proti oznamovateľom je zakázaná. Nikto nemôže byť vystavený odvetným opatreniam, diskriminácii alebo disciplinárnemu konaniu za oznámenie protispoločenskej činnosti podané v dobrej viere alebo na základe odôvodnenej domnienky o porušení pravidiel protikorupčnej politiky, ktorú presadzuje zamestnávateľ alebo za odmietnutie podieľať sa na korupcii, aj keď by takéto odmietnutie malo viesť k strate obchodnej príležitosti zamestnávateľa. To neplatí, ak sa tento oznamovateľ podieľal na oznamovanej protispoločenskej činnosti a porušení súvisiacich pravidiel a predpisov.

(2) Odvetná činnosť zahŕňa najmä hrozby odvetných opatrení a pokusy o odvetu, izoláciu od ostatných zamestnancov, ponížovanie, zamedzenie kariérneho postupu, dočasné preloženie bez súhlasu zamestnanca, nepriaznivé pracovné hodnotenie alebo referencie, pokarhanie, znevýhodnenie, predčasné ukončenie pracovnoprávneho vzťahu na dobu určitú zo strany zamestnávateľa, ukončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa, znevažovanie dôstojnosti, ohováranie a iné poškodenie dobrej povesti, odvolanie z funkcie vedúceho zamestnanca, účelovú zmenu miesta výkonu práce, šikanovanie alebo iné formy obťažovania alebo diskriminácie.

(3) Za odvetnú činnosť sa nepovažuje pracovný úkon súvisiaci so skončením pracovnoprávneho vzťahu alebo zmenou pracovnoprávneho vzťahu, ktorý je dôsledkom právnej skutočnosti, ktorá nezávisí od posúdenia alebo rozhodnutia zamestnávateľa.

(4) Ak sa zamestnanec odôvodnene domnieva, že skončenie pracovného pomeru alebo zmena pracovného pomeru sa uskutočňuje ako odvetná činnosť, má právo oznámiť podozrenie o odvetnej činnosti zodpovednej osobe ešte pred jej uskutočnením.

(5) Zodpovedná osoba je povinná preveriť oznámenie oznamovateľa o tom, že sa proti nemu uplatňuje odvetná činnosť.

(6) Na prijatie a preverenie oznámenia o odvetnej činnosti sa primerane použijú ustanovenia čl. 4 a 5 tejto smernice.

(7) Zodpovedná osoba je povinná podať správu o výsledku preverenia oznámenia o odvetnej činnosti do 15 dní od ukončenia preverenia oznámenia o odvetnej činnosti generálnemu tajomníkovi služobného úradu (ďalej len „generálny tajomník“), osobe vykonávajúcej dohľad a zamestnancovi, ktorý oznámenie o páchaní odvetnej činnosti podal.

(8) Ak sa skutočnosť uvedená v oznámení o odvetnej činnosti preverením potvrdí, zodpovedná osoba do 30 dní od podania správy podľa ods. 7 v súčinnosti s osobou vykonávajúcou dohľad a generálnym tajomníkom navrhne nápravné a preventívne opatrenia na zabránenie odvetnej činnosti na pracovisku.

(9) Voči osobe, ktorá uplatňuje odvetné alebo iné nepriaznivé opatrenie alebo pácha odvetnú činnosť proti oznamovateľovi, sa uplatnia sankcie podľa zákona alebo podľa osobitného predpisu⁴⁾, ktoré odrádzajú od uplatňovania takýchto opatrení alebo činností.

(10) Bezdôvodné oznámenie o odvetnej činnosti, ktorá nie je odvetnou činnosťou podľa odseku 2, s cieľom poškodiť iného zamestnanca, sa považuje za zneužitie práva podľa odseku 4. Za zneužitie práva na oznámenie odvetného opatrenia je možné vyvolať sankcie podľa odseku 9.

Čl. 7

Práva a povinnosti zamestnávateľa vo vzťahu k chránenému oznamovateľovi

(1) Oznamovateľ sa stáva chráneným oznamovateľom v okamihu, keď doručí zamestnávateľovi oznámenie o poskytnutí ochrany.

(2) Úrad vlády môže urobiť právny úkon v pracovnoprávnom vzťahu (ďalej len „pracovnoprávny úkon“) voči chránenému oznamovateľovi, na ktorý chránený oznamovateľ nedal súhlas, len so súhlasom Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti (ďalej len „úrad“). Súhlas úradu sa nevyžaduje, ak sa pracovnoprávnym úkonom priznáva nárok alebo ak ide o pracovnoprávny úkon súvisiaci so skončením pracovnoprávneho vzťahu, ktorý je dôsledkom právnej skutočnosti, ktorá nezávisí od posúdenia alebo rozhodnutia zamestnávateľa.

(3) Úrad vlády podáva žiadosť o udelenie súhlasu úradu. Žiadosť o udelenie súhlasu obsahuje:

- a) označenie úradu vlády ako zamestnávateľa,
- b) meno, priezvisko, dátum narodenia a pobyt chráneného oznamovateľa,
- c) označenie pracovnoprávneho úkonu, na ktorý sa žiada súhlas od úradu,
- d) odôvodnenie potreby vykonania pracovnoprávneho úkonu.

⁴⁾ Napr. Pracovný poriadok Úradu vlády Slovenskej republiky z 1. januára 2019 v znení neskorších zmien a dodatkov, Služobný poriadok Úradu vlády Slovenskej republiky z 1. januára 2019 v znení neskorších zmien a dodatkov, zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov.

Čl. 8

Ochrana zamestnanca a pozastavenie účinnosti pracovnoprávneho úkonu

(1) Oznamovateľ, ktorý podal oznámenie o závažnej protispoločenskej činnosti orgánu činnému v trestnom konaní alebo správnom orgánu, môže požiadať o ochranu podľa § 3 a 4 zákona v rámci trestného konania alebo podľa § 5 a 6 zákona v rámci konania o správnom delikte.

(2) Ak oznamovateľ podal oznámenie zodpovednej osobe a domnieva sa, že v súvislosti s oznámením bol voči nemu urobený pracovnoprávny úkon, s ktorým nesúhlasí, môže požiadať úrad o preskúmanie, či takýto postup nie je v rozpore s ustanoveniami Zákonníka práce a tejto smernice. Týmto nie sú dotknuté práva oznamovateľa podľa odseku 3.

(3) Ak sa oznamovateľ domnieva, že v súvislosti s oznámením bol voči nemu urobený pracovnoprávny úkon, s ktorým nesúhlasí, môže požiadať úrad do 15 dní odo dňa, keď sa dozvedel o pracovnoprávnom úkone, o pozastavenie účinnosti tohto pracovnoprávneho úkonu v súlade s ustanoveniami § 12 zákona.

(4) Úrad má právo bezodkladne pozastaviť účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa odseku 2, ak bola dodržaná lehota podľa odseku 3 a ak zamestnávateľ v primeranej lehote určenej úradom hodnoverne nepreukáže, že pracovnoprávny úkon nemá príčinnú súvislosť s oznámením. Úrad vydá potvrdenie o pozastavení účinnosti pracovnoprávneho úkonu a doručí ho zamestnávateľovi a oznamovateľovi.

(5) Pozastavenie účinnosti pracovnoprávneho úkonu sa skončí uplynutím 30 dní od doručenia potvrdenia podľa odseku 4 oznamovateľovi. Doručením návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia na súd počas tejto lehoty sa trvanie pozastavenia účinnosti pracovnoprávneho úkonu predlžuje až do nadobudnutia vykonateľnosti rozhodnutia súdu o tomto návrhu.

(6) Ustanovenia odsekov 1 až 5 sa primerane vzťahujú aj na blízku osobu oznamovateľa, na zodpovednú osobu a na zamestnancov, ktorí sa podieľajú na plnení úloh zodpovednej osoby.

Čl. 9

Povinnosť zachovávať mlčanlivosť

Zodpovedná osoba, zamestnávateľ a zamestnanci sú povinní zachovávať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa a o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri preverovaní oznámenia.

Čl. 10

Spracúvanie osobných údajov a ochrana osobných údajov oznamovateľa

(1) Pri spracúvaní osobných údajov získaných pri preverovaní oznámenia sa postupuje podľa osobitného predpisu.⁵⁾

⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) zo dňa 27. apríla 2016 a zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

(2) Zodpovedná osoba na účely evidencie a preverovania oznámenia spracúva osobné údaje v tomto rozsahu:

- a) meno, priezvisko, pobyt oznamovateľa a organizačný útvar, na ktorom je oznamovateľ zaradený,
- b) meno, priezvisko osoby, voči ktorej je oznámenie podané a názov jej pracovného miesta a organizačný útvar, na ktorom je osoba zaradená,
- c) meno, priezvisko osoby, ktorá podáva zodpovednej osobe k oznámeniu vysvetlenie a názov jej pracovného miesta a organizačného útvaru, na ktorom je zaradená.

(3) Oznamovanie protispoločenskej činnosti podľa tejto smernice zahŕňa oznámenie predpokladanej alebo uskutočnenej protispoločenskej činnosti, oznámenie odvetnej činnosti alebo odvetného opatrenia podľa čl. 6 ods. 2, oznámenie konfliktu záujmu a oznámenie nedodržiavania protikorupčnej politiky.

(4) Osobné údaje uvedené v odseku 1 sa uchovávajú tri roky odo dňa prijatia oznámenia.

(5) Oznamovateľ poskytuje také osobné údaje, ktoré sú pravdivé a aktuálne, aby sa nezmarilo preverovanie.

(6) Oznamovateľ má právo:

- a) žiadať o prístup k svojim osobným údajom,
- b) žiadať o opravu, vymazanie alebo obmedzenie spracúvania svojich osobných údajov,
- c) namietat' spracúvanie svojich osobných údajov,
- d) na prenosnosť osobných údajov,
- e) podať návrh na začatie konania na Úrade na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky,
- f) požiadať zamestnávateľa o výkon svojich práv týkajúcich ochrany osobných údajov.⁶⁾

Čl. 11

Zrušovacie ustanovenia

Zrušuje sa smernica vedúceho Úradu vlády Slovenskej republiky č. 10/2015 zo dňa 30. júna 2015 o vybavovaní podnetov súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti v znení smernice č. 12/2017 z 24. mája 2017.

Čl. 12

Účinnosť

Táto smernica nadobúda účinnosť dňa 1. októbra 2019.

Matúš Š u t a j E š t o k
vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky

⁶⁾ Smernica vedúceho Úradu vlády Slovenskej republiky č. 15/2019 o ochrane osobných údajov na Úrade vlády Slovenskej republiky zo dňa 14. augusta 2019.